

Obsah

Úvod.....	7
1. Teoretické vymezení ekonomické zaostalosti a ekonomického rozvoje	8
1.1 Charakteristika ekonomické zaostalosti a nerozvinutosti	8
1.1.1 Všeobecná charakteristika.....	8
1.1.2 Klasifikace zaostalosti.....	9
1.2 Ekonomický růst, ekonomický rozvoj a rozvoj	10
1.3 Teoretické koncepce ekonomické zaostalosti a rozvoje	11
1.3.1 Teorie bludného kruhu chudoby	11
1.3.2 Teorie G. Myrdala.....	12
1.3.3 Rostowův model stádií růstu.....	13
1.3.4 Teorie periferní ekonomiky.....	13
1.3.5 Teorie překážek ekonomického růstu.....	14
1.3.6 Teorie startu ekonomického rozvoje	15
1.3.7 Teorie závislosti.....	16
2. Definice, charakteristika a typologie rozvojových ekonomik	18
2.1 Pojetí rozvojových ekonomik v historickém kontextu	18
2.2 Definice rozvojových ekonomik - širší a užší koncepce.....	19
2.2.1 Užší koncepce	19
2.2.2 Širší koncepce.....	20
2.3 Vývoj ekonomické diferenciace rozvojových ekonomik	22
2.4 Typologie a kritéria typologie rozvojových zemí	24
2.5 Specifika ekonomické struktury a hospodářské politiky v RE	25
2.5.1 Strategie Světové banky	25
2.5.2 Důvody a důsledky státních zásahů	26
2.5.3 Strategie tržně orientovaného rozvoje	26
2.5.4 Hospodářská politika rozvojových ekonomik	27
3. Dopady globalizace a světového obchodu na rozvojové ekonomiky.....	28
3.1 Globalizace	28
3.1.1 Historický vývoj globalizace	28
3.1.2 Typy globalizace	29
3.1.3 Příložek ekonomické globalizace	31
3.1.4 Makroekonomické a mikroekonomické důsledky globalizace	32
3.1.4.1 Makroekonomické důsledky	32
3.1.4.2 Mikroekonomické důsledky	33
3.1.5 Propojování trhů a globální nerovnosti	34
3.2 Světový obchod	35
3.2.1 Liberalismus versus protekcionismus	36
3.2.2 WTO a role rozvojových zemí v obchodních jednáních	36
3.2.2.1 Obchodní spor RTE a RE - zemědělství a průmysl náročný na lidskou práci	37
3.2.3 Další problémy světového obchodu	37
3.2.3.1 Spekulativní kapitál	37
3.2.3.2 Obchod se surovinami	37
3.2.3.3 Investice	38
3.2.3.4 Neoliberalismus	38
3.3 Fair Trade - spravedlivý obchod	39
3.3.1 Zásady a cíle Fair Trade	39
3.3.2 Vznik, vývoj a současnost Fair Trade	39
4. Problematika zdraví, chudoby a vzdělání v rozvojovém světě	41
4.1 Index lidského rozvoje HDI	41

4.1.1	Výpočet HDI indexu	41
4.2	Zdraví	43
4.2.1	Historie pojmu	44
4.2.2	Vybrané zdravotní problémy	45
4.2.2.1	Podvýživa	45
4.2.2.2	AIDS	46
4.2.2.3	Malárie a tuberkulóza	46
4.3	Chudoba	47
4.3.1	Širší pojetí chudoby	48
4.3.2	Chudoba a pohlaví	49
4.3.3	Chudoba na venkově a ve městech	49
4.3.4	Boj proti chudobě	50
4.4	Vzdělání	50
4.4.1	Vzdělání pro všechny	51
4.4.2	Překážky vzdělání v rozvojových zemích a jejich řešení	52
5.	Rozvojové ekonomiky, demografický vývoj a problematika životního prostředí	53
5.1	Vztah demografického vývoje a ekonomického růstu	53
5.1.1	Malthusova teorie	53
5.1.2	Pesimistická teorie	54
5.1.3	Optimistická teorie	55
5.1.4	Neutrální teorie	55
5.1.5	Populační tradicionalismus a revisionismus	56
5.1.5.1	Populační tradicionalismus	56
5.1.5.2	Populační revisionismus	56
5.2	Demografický vývoj ve světě	57
5.2.1	Populační vývoj v rozvojových zemích	58
5.3	Životní prostředí	59
5.3.1	Globální oteplování	59
5.3.2	Smog	61
5.3.3	Úbytek lesů a pralesů	62
5.3.4	Snížení biologické rozmanitosti (biodiverzity)	63
5.3.5	Rozšiřování pouští a půdní degradace	64
5.3.6	Nedostatek nezávadné vody	65
5.3.7	Výlov ryb a znečištění oceánů	67
5.4	Environmentální migrace	68
5.5	Zelená revoluce a geneticky upravené plodiny	69
6.	Globální bezpečnost a rozvoj v pojetí rozvojových ekonomik	71
6.1	Současná bezpečnostní rizika	71
6.1.1	Obchod ze zbraněmi a zbrojnými technologiemi	71
6.1.1.1	Snahy o regulaci obchodu se zbraněmi	72
6.1.2	Ozbrojené konflikty	73
6.1.2.1	Důsledky ozbrojených konfliktů	74
6.1.3	Organizovaný zločin a mezinárodní terorismus	75
6.1.4	Šíření chorob, zejména HIV/AIDS	76
6.1.5	Environmentální bezpečnost	77
6.1.6	Války o zdroje nerostného bohatství a vody	77
6.2	Význam bezpečnosti pro rozvoj a role rozvojové spolupráce	78
6.2.1	Poskytování rozvojové pomoci v konfliktních oblastech	79
6.2.2	Zpolitizování rozvojové pomoci vlivem boje proti terorismu	80
7.	Ekonomická charakteristika rozvojového regionu Afriky	81
7.1	Ekonomický vývoj afrického regionu v minulém století	83

7.2 Problematika nejméně rozvinutých zemí.....	87
7.2.1 Vývoj zemí LDC v 90. letech minulého století	91
7.2.2 Vývoj zemí LDC počátkem 21. století	92
7.2.3 Iniciativa EBA	93
8. Ekonomická charakteristika rozvojového regionu Asie a Tichomoří.....	95
8.1 Charakteristika a vývoj asijského a tichomořského regionu.....	95
8.1.1 Asie.....	95
8.1.1.1 Ekonomický vývoj regionu.....	96
8.1.1.2 Budoucí vývoj asijského regionu.....	100
8.1.2 Specifický rozvoj nově industrializovaných zemí.....	101
8.1.3 Finanční krize v Asii.....	104
8.1.4 Proexportní orientace Čínské ekonomiky.....	106
8.1.5 Ekonomický dualismus na příkladu Indie.....	108
8.2 Tichomoří.....	109
9. Ekonomická charakteristika rozvojového regionu Latinská Amerika a Karibik.....	113
9.1 Charakteristika a vývoj latinsko-amerického regionu.....	113
9.2 Ekonomické reformy a jejich dopady na tento region	116
9.3 Latinskoamerické krize	118
9.3.1 Mezinárodní dlužnická krize.....	118
9.3.2 Mezinárodní finanční krize	120
9.3.3 Brazílská a argentinská krize.....	120
9.4 Současný a budoucí vývoj latinskoamerického regionu	122
10. Obchodní politika rozvojových zemí	125
10.1 Význam světového obchodu na rozvoj rozvojových ekonomik	125
10.2 Industrializace	127
10.2.1 Industrializace formou dovozní substituce.....	127
10.2.2 Exportně orientovaná industrializace.....	128
10.3 Role zahraničního kapitálu a úloha technologií.....	128
10.4 Mezinárodní zadluženost.....	130
10.4.1 Historický vývoj zadlužování rozvojových ekonomik	130
10.4.2 Vnitřní příčiny krizové zadlužnosti	133
10.4.3 Důsledky zadluženosti pro rozvojové země	133
10.4.4 Řešení problému zadluženosti - dluhový management	134
10.4.4.1 Zadlužnost a strukturální reformy	134
10.4.4.2 Nelegitimní dluh a morální hazard.....	135
10.4.4.3 Posloupnost dluhového managementu	136
11. Spolupráce vyspělých ekonomik a mezinárodních organizací s rozvojovými ekonomikami	138
11.1 Definice a historie rozvojové pomoci	138
11.2 Rozvojová spolupráce v rámci integračních seskupení	139
11.2.1 Severoamerická dohoda o volném obchodu NAFTA	139
11.2.2 Jihotichomořská dohoda o regionálním obchodu a ekonomické spolupráci SPARTECA	141
11.3 Rozvojová spolupráce a mezinárodní instituce	142
11.3.1 Organizace Spojených Národů	142
11.3.1.1 Rozvojový program OSN UNDP	142
11.3.1.2 Rozvojové cíle OSN	142
11.3.2 Programy Světové banky, IMF a WTO	145
11.4 Oficiální rozvojová pomoc ODA	147
11.5 Rozvojová pomoc Evropské Unie	148
11.5.1 Loméské dohody a dohoda z Cotonou	148
11.5.1.1 Loméské dohody	149

11.5.1.2	Dohoda z Cotonou.....	150
11.5.1.3	Přímá podpora rozpočtu.....	150
11.6	Cíle a principy zahraniční rozvojové spolupráce České republiky	150
12.	Integrační tendence rozvojového světa.....	153
12.1	Středoamerické a karibské integrační procesy.....	154
12.1.1	<i>Středoamerický společný trh CACM, MCCA</i>	155
12.1.2	<i>Karibské sdružení volného obchodu CARIFTA</i>	156
12.1.3	<i>Karibské společenství a společný trh CARICOM</i>	156
12.2	Jihoamerické integrační procesy.....	156
12.2.1	<i>Jižní společný trh MERCOSUR</i>	157
12.3	Africké integrační tendence.....	158
12.4	Asijská a tichomořská integrační seskupení	161
12.4.1	<i>Sdružení národů jihovýchodní Asie ASEAN</i>	162
12.4.2	<i>Organizace pro asijsko-tichomořskou spolupráci APEC</i>	163
12.4.3	<i>Dohoda regionální spolupráce okruhu Indického oceánu IOR-ARC</i>	164
Literatura.....		166